

YTTRANDE

2019-09-26

Dnr KS 2019/000639-3

Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm

Slutbetänkandet SOU 2019:34 ”Förbättrat skydd för totalförsvaret” (Dnr Fö2019/00661/RS)

Sammanfattning

Oskarshamns kommun ser ur ett totalförsvarsperspektiv positivt på förslagen i betänkandet, men noterar (i likhet med kommittén) att de kan medföra en viss inskränkning av det kommunala självstyret.

Inskränkningen består i att Länsstyrelsen (som statens förlängda arm) ges större möjlighet att överpröva kommunens detaljplaner, och i viss mån även lovärenden (genom möjlighet att överpröva), för att på så sätt säkerställa att totalförsvarets intressen på ett effektivt sätt bevakas och tillvaratas. Detta kommer sannolikt att innebära en ökad arbetsinsats för både kommun och länsstyrelse, men kanske framför allt för länsstyrelsen som ges en utökad roll som överprövande myndighet.

Motivering # 1

Samtliga förslag som kommitténs lägger fram är positiva ur ett totalförsvarsperspektiv, men de innebär en inskränkning av det kommunala självstyret.

I princip all samhällsviktig verksamhet bedrivs i Sveriges 290 kommuner, och att man genom en generell regel föreskriver att totalförsvarets krav ska beaktas i all kommunal verksamhet är positivt utifrån uppdraget att det civila försvaret i Sverige ska återuppbyggas. Möjligheten att vid behov samråda med staten är även det positivt, då kunskapsnivån inom civilt försvar i de flesta kommuner ännu så länge är i uppbyggnadsstadiet.

Förslaget att länsstyrelsen ges möjlighet att ingripa mot kommunala beslut gällande detaljplaner utanför områden av riksintresse, måste dock ses som en tydlig inskränkning av det kommunala självstyret.

Förslaget att staten ges möjlighet att förbjuda överlåtelse, upplåtelse eller avveckling av utpekad egendom, är även det positivt ur ett totalförsvarsperspektiv men en inskränkning av det kommunala självstyret. Detta lär väl tydligast komma i dagen i de fall där kommunens och statens åsikter om ett objekts betydelse för totalförsvaret går isär.

Förslaget att regeringen ska bestämma den geografiska utsträckningen av skyddsvärda områden är bra, och ju förr en sådan beskrivning finns på plats desto bättre.

Motivering # 2

Reglerna om riksintressen i MB och PL är avsedda som ett viktigt instrument för staten för att bevaka och tillvarata försvarets intressen när det gäller användning av mark – och vattenområden. Det är viktigt att totalförsvarets intressen i deras helhet kan beaktas tillräckligt effektivt i den fysiska planeringen. Tillfälliga behov och ekonomiska intressen bör därför inte kunna ges företräda. Det finns ett behov av att stärka statens möjligheter att bevaka totalförsvarets intressen i den fysiska planeringen.

Länsstyrelsen bör ha ett tydligare uppdrag att bevaka totalförsvarets intressen i deras helhet i samråd om kommunens översiktsplan. Försvarsberedningen anser att länsstyrelserna, utöver att bevaka befintliga riksintressen, i ökad utsträckning proaktivt ska verka för att totalförsvarets krav och intressen tillvaratas i samråd vad gäller planering av mark- och vattenområden. Staten genom länsstyrelsen bör ha ett ansvar för att kommunerna på ett tillräckligt tidigt stadium blir informerad och medveten om sådana allmänna totalförsvarsintressen som bör påverka planeringsarbetet. Länsstyrelsen ska under samråden verka för att riksintressena blir tillgodosedda.

Länsstyrelsen bör ges ytterligare möjligt att ingripa mot kommuners beslut att anta, upphäva eller ändra en detaljplan eller områdesbestämmelser om beslutet kan antas innebära att totalförsvarets intressen påtagligt motverkas. ”Regeringen eller länsstyrelsen får, om det finns särskilda skäl, besluta att det som enligt 11 kap 10 och 11 §§ gäller för länsstyrelsens prövning av kommunens planbeslut (dvs möjligheten att överpröva och ytterst upphäva en plan) också ska gälla för byggnadsnämndens beslut om lov (bygglov, rivningslov, marklov) inom ett visst utpekade geografiskt område”.

Förslaget kommer att utvidga överprövningsmöjligheten för lov i sådana utpekade områden.

Lasse Blomberg
Säkerhetschef

Kristina Erlandsson
Samhällsbyggnadschef